

het
Groene
HartHuys

zaterdag
10 september 2022

We hebben
wat te vieren!

Colofon

het
**Groene
HartHuys**

Kies jouw eigen route op zaterdag 10 september

Ken jij Het Groene HartHuys al? Je vindt ons in een prachtig, authentiek pand in de Bouwsteeg in Bodegraven waar kunst, cultuur en historie samenkomen. Exposities kun je er het hele jaar door bezoeken en buitenshuis organiseren we leuke activiteiten voor jong en oud.

Oude Hollandse Waterlinie

Op zaterdag 10 september stellen we Het Groene HartHuys open voor iedereen die de monumenten van de Oude Hollandse Waterlinie wil bezichtigen. In 2022 bestaat de Oude Hollandse Waterlinie 350 jaar en daar staan we bij stil met een terugblik naar die tijd met een interessante fietstocht.

Dit boekje **"We hebben wat te vieren"** is een initiatief van het Groene HartHuys i.s.m. Oude Hollandse Waterlinie en comité Open Monumentendag.

Oplage: 20.000 stuks

Ontwerp & druk: Star Reklame

provincie
Zuid-Holland

Gemeente Bodegraven-Reeuwijk

Stichting Historische
Kring Bodegraven

En of we wat te vieren hebben! In 2022 bestaat de Oude Hollandse Waterlinie 350 jaar. Tijdens Open Monumentendag kun je een historische route langs de Oude Hollandse Waterlinie volgen. Ook kondigen we alvast de Groene Hart Dagen in 2023 aan.

Kort stukje geschiedenis

350 jaar geleden werd de Oude Hollandse Waterlinie bedacht als de redding van Nederland. Door de heftige impact van de aanval door Frankrijk, Munster, Keulen en Engeland werd het jaar 1672 het rampjaar genoemd. Uit de geschiedenisboeken leren we: In 1672 was het volk redeloos, de regering radeloos en het land reddeloos. In dit boekje vind je informatie en activiteiten over de Oude Hollandse Waterlinie.

Open Monumentendag

Iedereen kan ook meedoen aan de Open Monumentendag op zaterdag 10 september. Fietsen of wandelen langs de route met historische bezienswaardigheden is zeker de moeite waard. Je kunt als vertrekpunt voor alle routes je eigen moment en locatie kiezen.

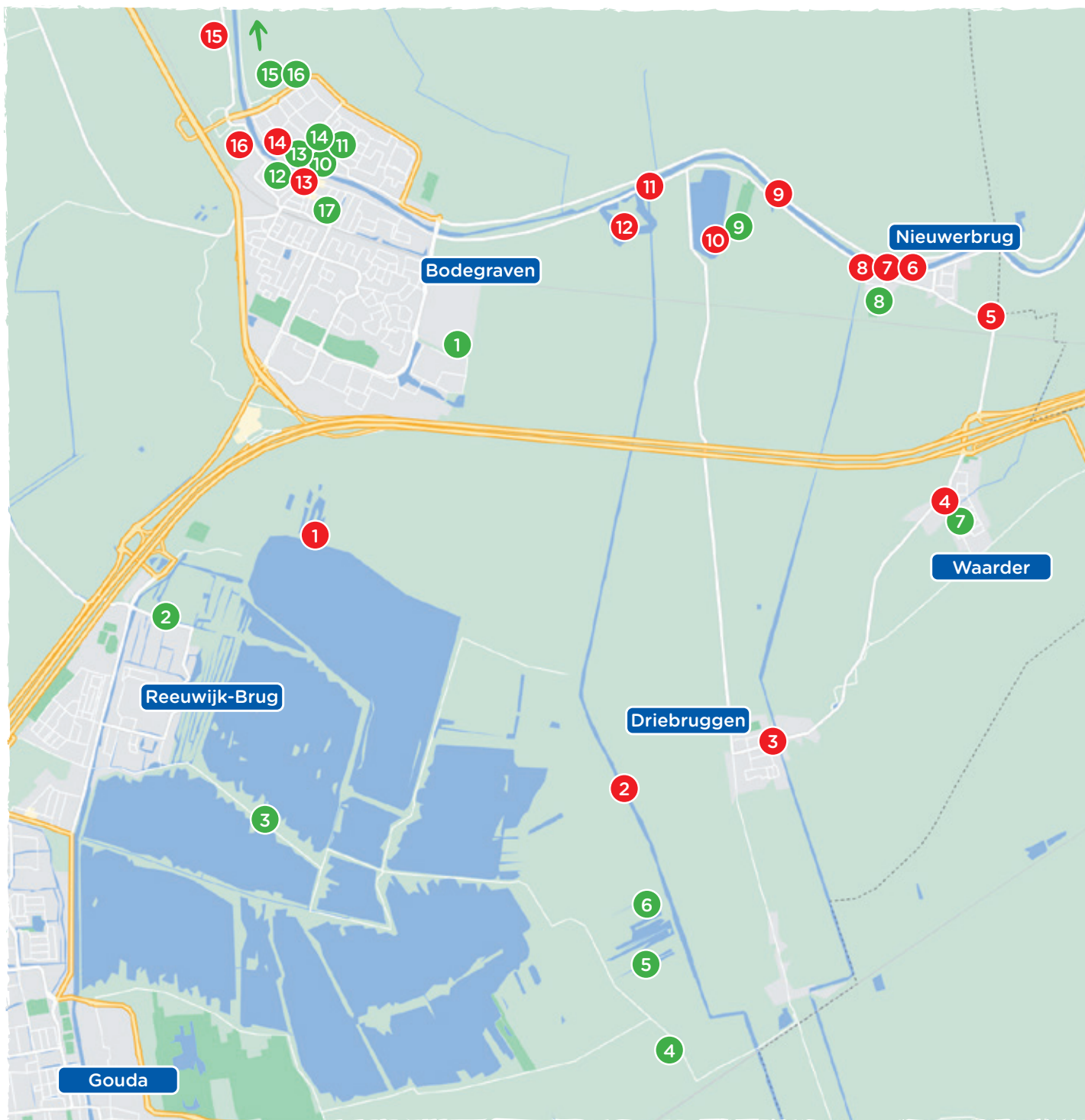
Expositie in het Groene HartHuys

Op vrijdag 9 september start in het Groene HartHuys een bijzonder leuke expositie: 70 jaar Kaaskoninginnen in Bodegraven.

Musical Water en Vuur

De musical Water en Vuur in het Evertshuis is een spektakel dat je mee terug neemt naar het jaar 1672. Bestel jouw kaarten op www.musicalwaterenvuur.nl

Programma 10 september 2022

Fietsroute Oud Hollandse Waterlinie (Rood)

- ① Oude Hollandse Waterlinie
- ② Prinsendijk
- ③ Schans, Driebruggen
- ④ Waarder
- ⑤ Hof te Waarder
- ⑥ Tolbrug, Nieuwerbrug aan den Rijn
- ⑦ Het Quartier aan de Nieuwerbrugge
- ⑧ Franse troepen trekken over het ijs
- ⑨ Boerderij Knodsenburg aan de Noordzijde
- ⑩ De Weijpoortse Molen
- ⑪ Legerkamp van Prins Willem III
- ⑫ Fort Wierickerschans Zuidzijde
- ⑬ Bodegraafse sluis aan de Rijnkade
- ⑭ De verwoesting van Bodegraven
- ⑮ Hofstede Kruidenburg, Bodegraven
- ⑯ Hofstede De Paardenburgh, Dammekant

Fietsroute Open Monumenten (Groen)

- ① Hortus Populus, Weideveld, Bodegraven
- ② Streekmuseum Reeuwijk
- ③ Hervormde Kerk, Sluipwijk
- ④ Hoeve Stein, Oukoopsedijk, Reeuwijk
- ⑤ Put van Kruijt, Prinsendijk, Reeuwijk
- ⑥ Oukoopse molen, Prinsendijk 6, Reeuwijk
- ⑦ Gereformeerde Kerk, Waarder
- ⑧ Wierickehuis, Nieuwerbrug
- ⑨ Weijpoortse molen, Nieuwerbrug
- ⑩ VVV/Het Kaas Museum, Marktstraat, Bodegraven
- ⑪ Dorpskerk, Oude Markt, Bodegraven
- ⑫ Korenmolen de Arkduif, Overtocht, Bodegraven
- ⑬ Ontmoetingskerk, Spoorstraat, Bodegraven
- ⑭ Het Groene HartHuys, Bouwsteeg, Bodegraven
- ⑮ Kaasboerderij de Graaf, Buitenkerk, Bodegraven
- ⑯ Onze Lieve Vrouwe Kerk, de Meije, Bodegraven
- ⑰ Het Evertshuis, Julianastraat, Bodegraven

Kraampjes vol heerlijke streekproducten

Pure smaken zorgen voor die échte beleving. Daarom staan er zaterdag 10 september kraampjes vol heerlijke streekproducten op de route. Ontdek ambachtelijk gemaakte kaas en andere delicatessen, gewoon bij jou uit de regio. Bezoek, proef en koop wat lekkers voor thuis.

Op verschillende punten vind je gidsen in historische kleding. Zij kunnen je alles vertellen over de Oude Hollandse Waterlinie en de monumenten.

Definitie 'anno'

Vaak lees je op een gevel van een oud gebouw het woord 'Anno' met daarachter een jaartal. Anno betekent 'in het jaar'. Staat er 'Anno 1672' ingemetseld in de gevel, dan betekent dit dat het gebouw in dat jaar gebouwd is. Zeggen we anno 2022, dan bedoelen we 'in het jaar 2022' dus in de tijd waarin we nu leven.

Volg het Waterlinie Journaal op Youtube

Ken jij het Waterlinie Journaal al? Echt een aanrader! In begrijpelijke taal vertelt theatermaker Michiel van de Burgt je alles over de Oude Hollandse Waterlinie. De grond waarop wij leven binnen de gemeente Bodegraven-Reeuwijk kent een grote historie door wat er gebeurd is in 1672. Van verwoesting tot wederopbouw, een indrukwekkend verhaal dat je op je eigen tempo kunt beluisteren.

Volg het Waterlinie Journaal op Youtube en via www.hoofdkwartier1672.nl

Audiofour

Op www.hoofdkwartier1672.nl/route kun je een audiotour downloaden. Je hoort alle ins en outs over de Oude Hollandse Waterlinie en het hoofdkwartier van Prins Willem III van Oranje dat in 1672 bij Bodegraven lag. Stap op de fiets of wandel langs dijken, sluizen, molens en boerderijen die op de route van de Oude Hollandse Waterlinie liggen. Iedere plek vertelt zijn eigen verhaal en je kunt starten op een willekeurig punt. Download de route op je telefoon voordat je op pad gaat en ontdek de indrukwekkende historie over onze dorpen.

Redeloos, radeloos, reddeloos

Het volk was redeloos, de regering radeloos en het land reddeloos. Maar wat betekent dit eigenlijk? We leggen het in het kort uit: Nederland leek niet meer gered te kunnen worden in 1672. Alles verwoest en daarom was het land volgens velen reddeloos. De bestuurders van ons land zaten met de handen in het haar en wisten zich geen raad. Oftewel de regering was radeloos. Reddeloos is een ander woord voor dwaas en krankzinnig. Door de rampzalige gebeurtenissen in 1672 was het volk, de mensen in Nederland, redeloos geworden.

Maak kunst over ons hoofdkwartier 1672 - 2022

Vanaf eind september laten kunstenaars in het Wierickehuis in Nieuwerbrug en het Groene HartHuys in Bodegraven werk zien, dat is geïnspireerd op het prinselijke hoofdkwartier bij Bodegraven en de Oude Hollandse Waterlinie.

In het Rampjaar 1672 werd het Franse leger tegengehouden door de Oude Hollandse Waterlinie. Bodegraven is toen met de grond gelijk gemaakt. Deze gebeurtenis gaf het dorp Europese bekendheid. Fort Wierickerschans werd aangelegd om herhaling te voorkomen.

Doe ook mee!

In het Wierickehuis zullen van 29 sept. (opening) tot 30 nov. de kunstwerken te zien zijn en in het Groene HartHuys van 2 tot 31 december. Laat je inspireren of toon bestaand werk dat hier goed bij past. Meer info:

michiel@hoofdkwartier1672.nl

Inleveren kunstwerken:

24 september bij Michiel van de Burgt, Graaf Lodewijkstraat 37, 2415 AP Nieuwerbrug.

Afgebrand dorp

Franse soldaten trokken van Woerden richting Alphen aan den Rijn, maar werden daar tegengehouden. Terug konden ze niet, want bij Nieuwerbrug liepen ze in de val. Zwammerdam kreeg het zwaar te verduren en werd tot op de grond toe afgebrand. In Bodegraven gebeurde hetzelfde. Je moet er toch niet aan denken, een heel dorp dat in vlammen opgaat. Toch was het zo. Van zowel Zwammerdam als Bodegraven bleef niet veel meer over dan een grote berg as.

Agenda

Om het jubileumjaar te vieren worden er in 2022 heel veel leuke activiteiten georganiseerd. Centrale thema is 350 jaar Oude Hollandse Waterlinie – In het hoofdkwartier van de prins.

September en oktober:

Historische tentoonstelling, Het Evertshuis, Bodegraven

Tot 7 september:

Expositie in het Groene HartHuys van 6 Bodegraafse kunstenaars bezoeken: Eefje Tijsterman, IJsbrand Swart, Wil Koevoets, Bas Domburg, Teus Boelen en Ilona Koot.

Van 9 tot 20 september:

Expositie in het Groene HartHuys "70 jaar Kaaskoninginnen in Bodegraven".

10 september:

Fietsroute Oude Hollandse Waterlinie, fiets/wandel route OpenMonumenten. Optreden om 14.00 uur van zangkoor met Oud-Hollandse liedjes in het Groene HartHuys.

14 september:

Lezing prinselijk hoofdkwartier Het Evertshuis, Bodegraven

15, 16 en 17 september:

Najaarsmarkt met o.a. historisch kampement, met gevecht bij de sluis in Bodegraven. Open Dag Historische Vereniging (17 sept.)

Vanaf 21 september:

Expositie in het Groene HartHuys van Adri Zaalberg, Jannie van der Stoel en Janny Domburg.

30 september en 1 oktober:

Musical Water en Vuur Het Evertshuis, Bodegraven

Van 29 september tot 30 november:

Kunsttentoonstelling "Oude Hollandse Waterlinie" in het Wierickehuis, Nieuwerbrug

Van 2 tot 30 november:

Expositie in het Groene HartHuys van Gerrit Peele, Cees Nell, Annet Perdijk en Elize Neve.

Van 2 tot 31 december :

Kunsttentoonstelling "Oude Hollandse Waterlinie" in het Groene HartHuys

VOORJAAR 2023

Kunst, Cultuur & Historie verbinden

De activiteiten op 10 september zijn een voorloper op de Groene Hartdagen die in 2023 op initiatief van het Groene HartHuys worden georganiseerd.

Het doel van dit jaarlijks terugkerende evenement is het Groene Hart als bijzondere regio op de kaart te zetten en stad en platteland samen te brengen d.m.v. kunst, cultuur en historie. Er worden historische fietsroutes, wandeltochten en streek- en

kunstmarkten georganiseerd. Zo kun je o.a. deelnemen aan de Kunstroute Bodegraven-Reeuwijk op 20 en 21 mei 2023.

Zet alvast in je agenda!

De Groene Hartdagen worden georganiseerd met steun van de Provincie Zuid-Holland, de Europese Unie en de Gemeente Bodegraven-Reeuwijk.

provincie
Zuid-Holland

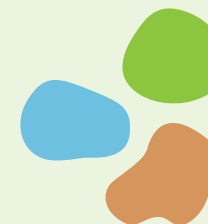

Europees Landbouwfonds
voor Plattelandsontwikkeling:
Europa investeert in zijn platteland.

Gemeente

Bodegraven Reeuwijk

De Groene Hartdagen

KUNST - CULTUUR - HISTORIE

www.degroenehartdagen.nl

11 Dorpskerk Bodegraven

Tijdens Open Monumentendag zorgt een zanggroep voor extra sfeer in de Dorpskerk in het centrum van Bodegraven. Het Rijksmonument dateert uit 1674 en is volledig herbouwd nadat de kerk in 1672 door het Franse leger in brand was gestoken.

13 Ontmoetingskerk Bodegraven

In het centrum van Bodegraven staat de Ontmoetingskerk, gebouwd in 1899. Tijdens de Open Monumentendag kun je luisteren naar orgelspel op het orgel uit 1912.

Duurzaam
duurt het langst

12 De Arkduif Bodegraven

De Arkduif is een stellingmolen uit 1697 die van oudsher graan maalt. Extra bekend werd de Arkduif door de vestiging van de Bodegraafse bierbrouwerij De Molen.

14 Het Groene HartHuys Bodegraven

Kunst, cultuur en historie komen samen in het Groene HartHuys. In dit prachtig gerestaureerde en heringerichte historische kaaspakhuis in de Bouwsteeg in Bodegraven worden tentoonstellingen en lezingen georganiseerd. Iedereen is van harte welkom om gezellig binnen te lopen.

15 Kaasboerderij de Graaf Buitenkerk Bodegraven

Pure ambacht proef je terug in de boerenkaas van kaasboerderij De Graaf. Kazen proeven en kopen doe je in de boerderijwinkel aan de Buitenkerk in Bodegraven.

Duurzaam
duurt het langst

Wandel- en fietstips!

Historische Wandeling
door Bodegraven –
Historische Kring

Culturele speurtocht –
Evertshuis

Fietsroute Verveners
en Reeuwijkse plassen

Duurzaam duurt het langst

Wat weet jij over de historie van onze dorpen en buurtschappen? In Bodegraven-Reeuwijk kun je heel wat bijzondere plekken bezoeken tijdens de Open Monumentendag op zaterdag 10 september. Authentieke gebouwen met een degelijk fundament, duurzaam gebouwd, die zeker een bezoekje waard zijn. Trek erop uit, proef de sfeer en laat je vooral verrassen. De nummers verwijzen naar de plattegrond in dit boekje die de route met bezienswaardigheden toont.

1 Hortus Populus, Bodegraven

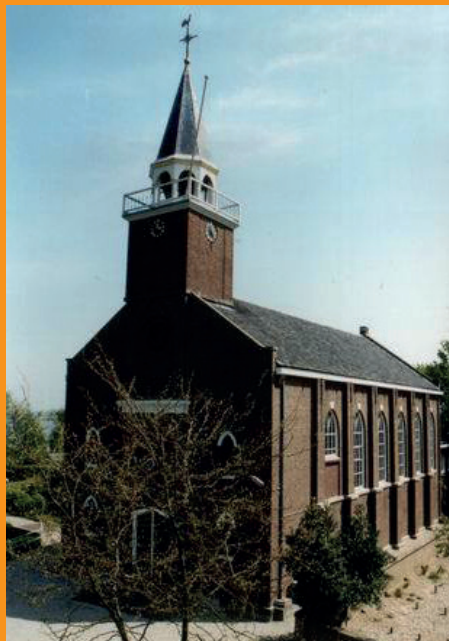
Passend bij de tijd van nu; zelfvoorzienend, duurzaam en hip. Hortus Populus, vertaald uit het Latijn 'de tuin van het volk', is inmiddels een begrip in Bodegraven. Vrijwilligers vermaken zich met het onderhouden van de tuin met een romeins tintje en telen groente en fruit wat de consument via een abonnement thuisbezorgd kan krijgen.

2 Streekmuseum Reeuwijk

Meer dan 100 jaar terug in de tijd. Turfwinning uit de veengrond, een rookkast voor worst en ham en een ingerichte bedstee. Het Streekmuseum is gevestigd in een originele boerderij uit 1907 in Reeuwijk. Je krijgt te zien hoe de Reeuwijkse Plassen zijn ontstaan door het verveningsproces en er worden gereedschappen en turven tentoongesteld.

3 Hervormde kerk Sluipwijk

Op de route door het plassengebied van Sluipwijk is een bezoek aan de Hervormde kerk in Sluipwijk zeker een aanrader. Pronkstuk van het gemeentemonument is het orgel dat voorzien is van een zogenaamd Bätz-front. In het nauwkeurig uitgevoerde onderhoud zie je een waardevol stukje orgelkunst terug.

4 Hoeve Stein Reeuwijk

Al generaties lang wordt er op natuurboerderij Hoeve Stein duurzaam geboerd. Met veel aandacht voor vee en de natuur houdt familie De Goeij een traditie met veel passie in stand. Pal naast het erf ligt een wandelpad dat toegang geeft tot de vrijloopstal waar je een kijkje kunt nemen en waar om 11:00 uur en 14:00 uur een toelichting gegeven wordt over duurzame veehouderij.

5 Put van Kruijt Prinsendijk Reeuwijk

Met recht cultureel erfgoed is de Put van Kruijt, beter bekend als 'de Put'. Een particulier natuurgebied middenin de polder bij Driebruggen waar je in een elektroloep een informatieve rondleiding kunt krijgen van de eigenaar. Rond 1835 werd het uitgraven van veen gestopt omdat men bang was voor aantasting van de Prinsendijk langs de Enkele Wiericke. Niet bereikbaar voor minder validen.

6 Oukoopse Molen Reeuwijk

Dit Rijksmonument uit 1674 heeft tot in de jaren 60 dienst gedaan als wipwatermolen. Vroeger werd de polder bemalen door de Oukoopse Molen die tegenwoordig in handen is van de Rijnlandse Molenstichting. Na restauratie van de waterloop in 2019 is de molen maalvaardig op vrijwillige basis. Pad is alleen te voet te betreden.

9 Weijpoortse Molen Nieuwerbrug

Ben je 8 jaar of ouder dan kun je de Weijpoortse Molen bezoeken. Je bereikt de molen via het voetpad naast de oprit van Voetbalvereniging Rijnstreek. Deze wipmolen uit 1674 maalt nog op vrijwillige basis en is echt een plaatje.

Wat is de betekenis van duurzaam in onze gemeente? Als het gaat om monumenten, denken we al snel aan de windmolens die ons gebied vroeger droog hielden. Ook het zelf-kazen op het boerenbedrijf is een vorm van duurzaamheid. Het bewaren van monumentale gebouwen, gemaakt van en met duurzame materialen, valt hier ook onder.

Onze gemeente Bodegraven-Reeuwijk bevat tientallen gemeentelijke monumenten, waarvan een aantal op zaterdag 10 september open is voor bezoekers.

Bezoeken

De monumenten die meedoen kun je herkennen aan de blauwe vlag van de Vrienden Loterij. Je kunt de monumenten bezoeken tussen 10.00 en 16.00 uur. Scan deze code voor meer info.

Eten en drinken

Duurzaam betekent ook eten uit deze streek; zo kun je in het restaurant bij Korenmolen de Arkduif lokale biertjes proeven en zakken meel kopen om eigen brood te bakken. Er is ook een winkeltje.

In de **Hortus Populus**, de pluk- en oogsttuin van Bodegraven, kun je een lezing bijwonen over duurzame (biologische) voedselproductie. Er is ook een rondleiding over de tuin en producten van eigen oogst zijn te koop. **Om 10.00 uur vindt hier de start van de dag plaats.**

Ambachtelijke kaas koop je vers bij **Kaasboerderij De Graaf** in Bodegraven en bij **Kaasboerderij Olieman** in Reeuwijk. Aan de Oud Reeuwijkseweg is bij **Anton de Wit** verse melk te koop uit een automaat. Ambachtelijk boerenschepijs rechtstreeks van de boerderij is te koop bij **IJsboerderij Vernooij**, Kerkweg 46 te Driebruggen.

Om 11.00 uur wordt in het **Streekmuseum Reeuwijk** een presentatie gegeven door de Energie Coöperatie Bodegraven over het opwekken van duurzame energie.

Hier staat ook een kraam waar je streekproducten kunt kopen. Denk daarbij aan kaas en paling uit de Reeuwijkse Plassen. Ook wordt het vlechten van eendenkorven gedemonstreerd.

Fietsen en wandelen

Er zijn verschillende fiets- en wandelroutes die je langs al het monumentale moois en duurzame lekkers voeren. Om zo min mogelijk papier te gebruiken kun je de QR codes uit dit boekje scannen om ze op je mobiele telefoon te bekijken. Ze zijn ook op papier verkrijgbaar bij het Evertshuis, VVV Bodegraven-Reeuwijk of het Streekmuseum Reeuwijk.

Maar er is meer...

De kaart in dit boekje geeft een overzicht van de deelnemers.

In het **Groene HartHuys** in de Bouwsteeg in Bodegraven kun je zien en horen wat er allemaal aan archeologische vondsten zijn gedaan.

Sommige **kerken** geven gelegenheid tot het bezoeken van en luisteren naar het orgel. In de kerk in Sluipwijk speelt een muziekgroep.

In de oorspronkelijke vervening **“Put van Kruijt”** kunt u een paar keer een rondvaart in een elektrosliep meemaken. Ook draait op verzoek de film “Het bruine goud”.

Op **natuurboerderij Hoeve Stein** aan de Oukoopsedijk nr. 20 in Reeuwijk wordt om 11.00 en om 14.00 uur uitleg gegeven over de duurzame veehouderij.

Alle **molens** zijn ook zeker een bezoek waard. Het gidsje “Monumenten in Bodegraven-Reeuwijk” is verkrijgbaar in het Streekmuseum in Reeuwijk en in het Evertshuis en het Groene HartHuys in Bodegraven.

**OPEN
MONUMENTEN
DAG**

**Zaterdag
10 september 2022
Bodegraven-Reeuwijk
van 10:00 - 16:00 uur**

**VRIENDEN
LOTERIJ**
- SINDS 1989 -
WIN MEER, BELEEF MEER

**THEMA:
DUURZAAM DUURT HET LANGST**